

Åsele kommun på väg mot 2030...

Översiktsplan del 2, inkl. bilagor I-VIII

...i det allmännas intresse
Antagen Åsele kommunfullmäktige 2014-03-10 § 5.

Förord

Enligt bestämmelserna i Plan- och bygglagen (PBL 2010:900) ska alla Sveriges kommuner ha en kommuntäckande översiktsplan. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men den väger tungt som underlag vid politiska beslut. I vissa frågor är översiktsplanen helt avgörande för hur den kommunala verksamheten kan bedrivas. Idag är det också vanligt att översiktsplanen innehåller kommunens vision för framtiden och utgör ett politiskt och strategiskt handlingsprogram för en långsiktigt hållbar utveckling.

Ny översiktsplanering i Åsele

Åsele kommun har beslutat att översiktsplanen skall vara ett strategidokument för all kommunal verksamhet. I Åsele kommuns ÖP del 1; "Åsele kommun på väg mot 2030 – med visioner och mål" finns visioner och övergripande mål som ska leda verksamheterna framåt.

Översiktsplanen ska enligt Plan- och bygglagen också redogöra för hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer samt hur man tänker sig göra avvägningar mellan olika allmänna intressen. Planens innebörd och effekter såsom exempelvis miljökonsekvenser ska tydligt redovisas. I detta dokument - Åsele kommuns ÖP del 2; "Åsele kommun på väg mot 2030 – i det

allmännas intresse", presenteras kommunens ställningstaganden i dessa frågor.

Åsele kommun utvecklar även arbetet med fördjupningar (som behandlar geografiskt begränsade områden inom kommunen) och tillägg (som kommuntäckande behandlar specifika teman) till den kommunomfattande översiktsplanen. Syftet med detta är att stärka översiktsplanens funktion som verktyg i den dagliga verksamheten, men även att underlätta arbetet med revideringar då de olika delarna kan hanteras var för sig.

Dagens snabba samhällsförändringar gör att översiktsplanen behöver ses över kontinuerligt för att behålla sin funktion som ett strategiskt vägledande beslutsunderlag. Översiktsplanens aktualitet prövas därför, i enlighet med lagstiftningen (PBL 3 kap. 27 §), av kommunfullmäktige en gång varje mandatperiod och planens olika delar revideras vid behov.

Arbetsorganisation

Den grundläggande strukturen för Åseles översiktsplan har tagits fram i samverkan med Vilhelmina och Dorotea kommuner, detta som ett led i trekommunssamarbetet mellan kommunerna. Materialet i detta dokument har tagits fram genom samarbete mellan sakkunniga tjänstemän i Åsele och planerings-samordnaren i Södra Lappland. Arbetet har i övrigt följt den demokratiska process som föreskrivs i gällande Plan- och bygglag.

Fotografierna i detta dokument är privata och får inte kopieras eller användas i andra sammanhang utan fotografens tillstånd.

Omslagsfoto: Katarina Henriksson

Björn. Foto: Jonny Persson

Harspår. Foto: David Häggblad

Älgar. Foto: Birgitta Norrlänning

Talltita. Foto: Karin Häggblad

Mårdspår. Foto: David Häggblad

Rådjur. Foto: Birgitta Norrlänning

Innehåll

Förord	1
Innehåll	2
Det allmännas intresse	4
Miljöbalken och fysisk planering	5
Miljömål	5
Skydd och vård av naturmiljöer	9
Riksintressen	10
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen	18
Risker i samhället	19
Totalförsvaret och beredskap.....	24
Miljökonsekvenser	26
Kommunala planer.....	27
Referensmaterial	28

Spruten, Tallsjö. Foto: Birgitta Norrlänning

Det allmännas intresse

Hållbar utveckling; ”att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov” kommer från FN-rapporten ”Vår gemensamma framtid” (1987), även kallad Brundtlandrapporten. Hållbar utveckling är en vision som världssamfundet enats kring. Visionen pekar ut riktningen och ger energi till förändringsprocessen i samhället, men den talar inte om exakt vad som skall göras eftersom det styrs av många olika intressen.

Hållbar utveckling består av tre av varandra beroende dimensioner: ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Ofta läggs dock även den kulturella dimensionen till. Olika länder betonar olika dimensioner. Sveriges regering lyfter fram fyra strategiska utmaningar kopplade till arbetet med att skapa hållbar utveckling:

- Bygga samhället hållbart
- Stimulera en god hälsa på lika villkor
- Möta den demografiska utmaningen
- Främja en hållbar tillväxt

Miljöbalken och fysisk planering

Som ett viktigt medel för att nå miljöbalkens (MB) övergripande mål att främja hållbar utveckling, tillhandahåller balken hushållningsbestämmelser (3 och 4 kap.), att beakta tillsammans med övrig lagstiftning, när det gäller olika typer av mark- och vattenanvändning. Utgångspunkten är att mark- och

vattenområden ska användas för de ändamål som de är mest lämpade för, värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden ska bevaras.

MB föreskriver också att material ska användas och återanvändas så att en hållbar utveckling främjas samt att människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter orsakade av föroreningar eller annan påverkan.

Ett av huvudsyftena med den fysiska planeringen är att utforma strategier för att främja MB:ens mål. Den kommunala fysiska planeringen, kommunala översiktsplaner och detaljplaner, utgör således en del av grunden för arbetet mot hållbar utveckling.

Åsele kommun presenterar, i översiktsplanens del 1; Åsele kommun på väg mot 2030, med visioner och mål”, sin viljeinriktning i övergripande frågor kopplade till det lokala nyttjandet av mark och vatten, men även till övrig samhällsutveckling. Nedan redogörs mer ingående för kommunens roll och generella ställningstaganden när det gäller nationellt utpekade, allmänna intressen samt risk- och säkerhetsfrågor knutna till kommunens ansvar för hållbar utveckling.

Miljömål

Det övergripande målet för miljöarbetet i Sverige är att vi till nästa generation skall lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Det innebär att påverkan inom en generation (20-25 år) skall minska till nivåer som är långsiktigt hållbara.

Nationella miljökvalitetsmål

I april 1999 antog Riksdagen femton nationella miljökvalitetsmål (mer information på www.miljomal.nu). Målen utvecklas löpande. De är idag sexton till antalet och de beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö samt natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt:

1. Begränsad klimatpåverkan:

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

2. Frisk luft:

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

3. Bara naturlig försurning:

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.

4. Giffri miljö:

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte

hotat människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

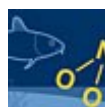
5. Skyddande ozonskikt:

Ozonskiktet utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

6. Säker strålmiljö:

Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning.

7. Ingen övergödning:

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

8. Levande sjöar och vattendrag:

Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras, samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas.

9. Grundvatten av god kvalitet:

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

10. Hav i balans samt levande kust och skärgård:

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktions-

förmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Anm: Detta mål berör inte Åsele kommun.

11. Myllrande våtmarker:

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

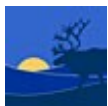
12. Levande skogar:

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

13. Ett rikt odlingslandskap:

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas, samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

14. Storslagen fjällmiljö:

Fjällen skall ha hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. *Anm: Detta mål berör inte Åsele kommun.*

15. God bebyggd miljö:

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

16. Ett rikt växt- och djurliv:

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas.

Riksdagen har antagit ett sjuttiofem etappmål på vägen till miljö kvalitetsmålen. Etappmålen anger inriktning och tidsperspektiv. De flesta etappmålen har 2010 som mållår. Till varje miljömål finns även angivet ett antal indikatorer för att möjliggöra uppföljning av miljömålsarbetet.

Regionala och lokala miljömål

I arbetet med att uppnå miljö kvalitetsmålen har regionala mål för Västerbottens län utarbetats under ledning av länsstyrelsen och i samverkan med skogsstyrelsen och samverkansgrupper i länet.

Det är kommunernas ansvar att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i den egna planeringen. Detta skall ske genom att formulera lokalt anpassade miljömål.

Följande 5 av de 16 nationella miljömålen ska prioriteras i Åsele kommunes miljöarbete (Ks beslut 2001-02-19 § 13):

- Frisk luft (2)
- Giffri miljö (4)
- Levande sjöar och vattendrag (8)
- Grundvatten av god kvalitet (9)
- Levande skogar (12)

Man har dock inte satt upp några kriterier kring hur man ska uppfylla målen genom miljökvalitetsnormer m.m. med undantag för miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Genom den kalkningsverksamhet som pågår av sjöar och vattendrag i kommunen och som finansieras av statsbidrag finns miljökvalitetsnormer som ska uppfyllas för fortsatt verksamhet.

Miljömålen skall beaktas i all efterföljande fysisk planering i form av fördjupade översiktsplaner, tillägg till översiktsplaner samt detaljplaner.

"Levande landskap". Foto: Birgitta Norrlänning

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999. De beskrivs närmare i miljöbalkens 5:e kapitel och mer information finns på naturvårdsverkets hemsida (www.naturvardsverket.se). Miljö-

kvalitetsnormerna infördes för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik.

Med utgångspunkt i miljömålen får regeringen föreskriva om miljö kvalitetsnormer, som kan utfärdas för hela landet eller för avgränsade geografiska områden. Normerna skall reglera den miljö kvalitetsnorm som skall finnas, t.ex. i form av högsta eller lägsta förekomst av ett visst ämne.

I dag finns det miljö kvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

Kommunerna är skyldiga att säkerställa att normerna uppfylls, bland annat vid planering samt vid prövning av tillstånds- och anmälningsärenden m.m. Den långsiktiga planeringen skall ske på ett sådant sätt att möjligheterna att uppfylla normerna inte försvåras.

Vid all planläggning i form av översikts- och detaljplanering samt vid prövning av bygglov och andra tillstånd skall miljö kvalitetsnormerna beaktas. I Åsele kommun ser ansvarsfördelningen ut så här:

Kommunstyrelsen: Ansvarar för att normerna beaktas i den översiktliga planeringen och har övergripande ansvar för samordning av åtgärder när miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas.

Miljö- och byggnadsnämnden: Utarbetar förslag till åtgärdsprogram och åtgärdsplaner som kan krävas då en norm riskerar att överskridas. Har ansvaret för att miljö kvalitets-

normerna beaktas i detaljplanering och prövning av bygglov. Vidtar åtgärder när det finns risk för överskridande kring trafikleder.

Skydd och vård av naturmiljöer

Ett flertal naturområden inom Åsele kommun är skyddade enligt lag, men det finns även naturmiljövärden som inte innehar lagligt skydd. Det är därför viktigt att åskådliggöra hur etableringar och naturresursnyttjande av olika slag kan påverka land- och vattenmiljöer. Nedan följer en beskrivning av olika typer av naturmiljövärden inom Åsele kommun.

Naturreservat (7 kap § 4-8 MB)

Ett naturreservat är ett värdefullt område som skyddas med stöd av MB (SFS 1998:808). Länsstyrelserna och Naturvårdsverket inventerar och utvärderar vilka områden som är lämpliga som naturreservat. Naturreservat bildas i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Naturreservatet har särskilda bestämmelser om skydd och skötsel. Vilka föreskrifter som gäller varierar mellan olika reservat, bl. a. beroende på områdets karaktär och vilka naturvärden man vill skydda. Inom Åsele kommun finns 44 st naturreservat (bilaga I). Nya naturreservat utses kontinuerligt och information om dessa finns på www.lansstyrelsen.se/vasterbotten d.v.s. Länsstyrelsens hemsida). Många naturreservat sammanfaller med Natura 2000-områden.

Natura 2000 (7 kap 28a § MB)

Natura 2000-nätverket är ett europeiskt samarbete i syfte att bevara skyddsvärt växt- och djurliv för framtida generationer. Natura

2000 har tillkommit med stöd av EUs habitat- och fågeldirektiv. I Sverige är Natura 2000-områden

Tallkräfta. Foto: Karin Häggblad

skyddade med stöd av MB och alla är klassade som riksintresseområden för naturvärden (se nedan). Det krävs tillstånd om någon vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Områdena väljs ut av länsstyrelsen efter samråd med markägare och berörda myndigheter. Naturvårdsverket granskar urvalet inför regeringens beslut. Inom Åsele kommun finns 16 st Natura 2000-områden. Var områdena är belägna presenteras i bilaga I och mer information om dem finns på Länsstyrelsen i Västerbottens hemsida).

Nationalpark (7 kap 2- 3 § MB)

En nationalpark är ett större sammanhängande område av en viss landskapstyp som är bevarat i sitt naturliga tillstånd. En förutsättning för att en nationalpark ska kunna bildas är att staten äger marken. Den enda nationalparken i Västerbotten, Björnlandet, ligger i

Åsele kommun (bilaga I). Björnlandet är även klassat som riksintresse för naturvård. Mer information om området finns nedan och på Länsstyrelsen i Västerbottens hemsida.

Riksintresse för naturvård (3 kap 6 § MB)

Värdefull natur är en av flera orsaker till att ett geografiskt område kan pekats ut som riksintresse. Riksintresse som företeelse och samtliga typer av riksintressen som berör Åsele kommun (bilaga I) redovisas i särskilt avsnitt nedan.

Natur att värna. Foto: Karolina Fransson

Högt klassade våtmarker

Naturvårdsverket har genom länsstyrelsen genomfört regionala våtmarksinventeringar (VMI) där våtmarker delats in i fyra olika klasser. Våtmark klass 1 innebär att marken har mycket höga naturvärden och klass 2 innebär att våtmarken har högt naturvärde. Inventerade våtmarker har inget lagligt skydd, men ges ofta stor hänsyn i planerings- och tillståndsprövningen av olika exploateringsintressen (bilaga II).

Riksintressen

Geografiska områden av nationell betydelse för olika samhällsintressen kan pekats ut som områden av riksintresse. Att ett område klassats som riksintresse betyder att det aktuella intresset väger tyngre än andra, allmänna intressen vid en avvägning i fysisk planering och att områdets värde eller betydelse inte får skadas påtagligt.

Områdena kan vara viktiga av olika orsaker. De kan exempelvis innehålla natur- eller kulturvärden som är så ovanliga att de gör områdena viktiga för hela landet. De kan också vara viktiga för någon form av exploatering, till exempel för vägar, eller energianläggningar, såsom vindkraft. Områdena kan också vara viktiga för en näring som exempelvis rennäringen.

Bestämmelserna om riksintressen finns i miljöbalkens (MB) 3:e och 4:e kapitel. I lagen direkt utpekade områden (4 kap. MB) och särskilda ändamål (3 kap. MB) anges dock endast grovt. Närmare avgränsning av områdena ska göras i kommunernas översiktsplanering. Översiktsplanen är således en del i processen att ange områdena av riksintresse.

Det är bara när markanvändningen ska ändras som det kan få betydelse att ett område är av riksintresse. Pågående markanvändning påverkas inte. Det är också bara vid en sådan ändring av markanvändningen som behöver någon form av beslut från en myndighet (t.ex. domstol, statlig myndighet, regeringen eller kommun) för att kunna genomföras som riksintresseområdena kan beaktas. (Vilka lagar som kräver att hänsyn tas till områden av riksintresse framgår av förordningen om hushållning med mark- och vattenområden m.m.) Det är alltså först i en juridiskt bindande plan eller i en tillståndsprövning som

frågan om dess användning slutligen avgörs och det är den som beslutar som måste ta hänsyn till om ett område är av riksintresse. Om den ändrade markanvändningen kan innebära "påtaglig skada" på ett riksintresse, d.v.s. att utpekade värden som har betydelse från allmän synpunkt förstörs så att de inte kan återskapas eller ersättas, så är huvudregeln att ändringen inte kan få tillstånd.

Vägning mellan motstående intressen

Hushållningsbestämmelsernas huvudlinje är samnyttjande. Men olika intressen och användningar kan komma att både konkurrera och stå i direkt konflikt med varandra, och då måste myndigheter och domstolar väga mellan dem. Vid en sådan vägning ska företräde ges åt en sådan användning som medför en från allmän synpunkt god, långsiktig hushållning. Totalförsvarets riksintressen har alltid företräde, och avvägningen får inte strida mot 4 kap.

Nedan presenteras de typer av riksintressen som förekommer inom Åsele kommun och områdena beskrivs i korthet. Mer information finns bl.a. på Länsstyrelsen i Västerbottens hemsida;

(www.lansstyrelsen.se/vasterbotten)

Riksintresse, naturvård

Områden som, enligt miljöbalkens 4:e kapitel, utpekats av riksdagen som riksintresse för naturvård ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv. Urvalet görs av Naturvårdsverket i samarbete med länsstyrelser och kommuner. Det råder inget exploateringsförbud inom riksintresseområdena, men man kan endast få exploatera inom riksintresset om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar natur- och kulturvärdena.

Riksintresse för naturvård inom Åsele kommun (bilaga I):

Stenbitshöjden

Riksvärde: Skogslandskap, flora, fauna

Stenbitshöjden är ett stort, heterogent och orört vildmarksområde i kuperad terräng. Mellan skogbeksädda höjder ligger myrar och tjärnar insprängda. De högst belägna delarna ligger närmare 600 m.ö.h. Skogen utgörs främst av urskogsartade granbestånd med liten kulturpåverkan, rikligt med lågor, torrträd och brutna stubbar. Brandspår förekommer, men är sällsynta.

Stenbitshöjden. Foto: Sylve Holmgren

Nuvarande skydd

Området är ett naturreservat samt utpekad som Natura 2000-område.

Rekommendationer

Området förblir orört. Endast åtgärder som sammanhänger med reservatets syfte utförs.

Björnlandet

Riksvärde: Naturskog, limnogen strandskog

Björnlandet består dels av ett bergmassiv i norr, dels av en östvästligt utsträckt dalgång i söder. Bergsmassivet innehåller flera krön och ett par djupt nedskurna, ravinartade sänkor. I övrigt är främst sydsidorna branta och i vissa fall formade som lodräta hammare med underliggande rasmark. Terrängen har stor relativ höjdskillnad, ca 200 m. mellan toppar och dalar, och består till största delen av sluttningar.

Björnlandet. Foto: Birgitta Norrlänning

Björnlandets största naturvärde är knutet till skogsbeståndet av främst urskogsartad tall. I områdets södra del, invid Björkbäcken, finns en orörd, representativ limnogen strandsumpskog.

Generellt sett kan floran betraktas som fattig, men karaktäristisk för landskapstypen. Även djurlivet är sparsamt. Den stora förekomsten av bl.a. mindre mörghorren (*Tomiscus minor*), som är utrotningshotad i Norrland, gör området intressant i entomologiskt hänseende.

Nuvarande skydd

Området är en nationalpark och klassat som Natura 2000-område.

Rekommendationer

Endast åtgärder som är förenliga med nationalparkens syfte utförs.

Svanamyran

Riksvärde: Våtmarkslandskap, flora

Svanamyran är ett sluttande (från 470 m.ö.h. i norr till 390 m.ö.h. i väster), relativt litet myrkomplex, men det omfattar ändå de flesta av regionens myrtyper. I komplexets centrala och södra delar finns en typiskt nordlig mosse som gradvis övergår till kärr. I nordväst finns ett relativt stort sluttande kärr. På flera ställen finns fina källområden och källdrag. Näringsförhållandena i våtmarken varierar från tämligen rika partier till fattigkärr.

I norr och i öster finns välutbildade sumpskogar.

Myrkomplexet är nästintill hydrologiskt intakt.

Nuvarande skydd

Området är ett Naturreservat. Länsstyrelsen planerar utöka nationalparksområdet, på statlig mark, under 2013-2014.

Rekommendationer

Inget skogsbruk bedrivs. Området lämnas orört.

Ludvigsmyr

Riksvärde: Myrkomplex

Ludvigsmyr är ett litet område som till största delen består av mossar med, för övre Norrland, ovanliga mossetyper. Området är nästan helt omgivet av sjöar och vattendrag, vilka begränsar hydrologisk påverkan från omgivningen och därmed skapat förutsättningar för bildandet av mossarna.

Nuvarande skydd

Området omfattas inte av något formellt skydd.

Rekommendationer

Inget skogsbruk bedrivs. Området lämnas orört

Stockholmsgata

Riksvärde: Geovetenskap, naturskog

Stockholmsgata är en storslagen kanjonbildning (kursudal), i fast berg som bildats av ett kraftigt issjöavlopp. Kanjondalen är ca 50 m djup och slutar plötsligt i nordväst med en brant vägg, "dött fall", på ett tjugotal meter samt väldiga blockmarker upptornade i rasvinkel.

I den branta väggen finns jättegyttor insvarvade. Åsar med anslutande åsgravar finns också i den storblockiga terrängen. Stora grusfält finns nedströms kanjonen och skogarna i området är upp mot 200 år gamla och urskogsartade. Kanjonen omges av gles och klen hållmarkstallskog. Barrblandskog finns i stora delar av området och vissa bergsslutningar har tät granskog. På en del ställen är det gott om brandljud, torrakor och lågor.

Nuvarande skydd

Området är naturreservat samt utpekad som Natura 2000-område.

Rekommendationer

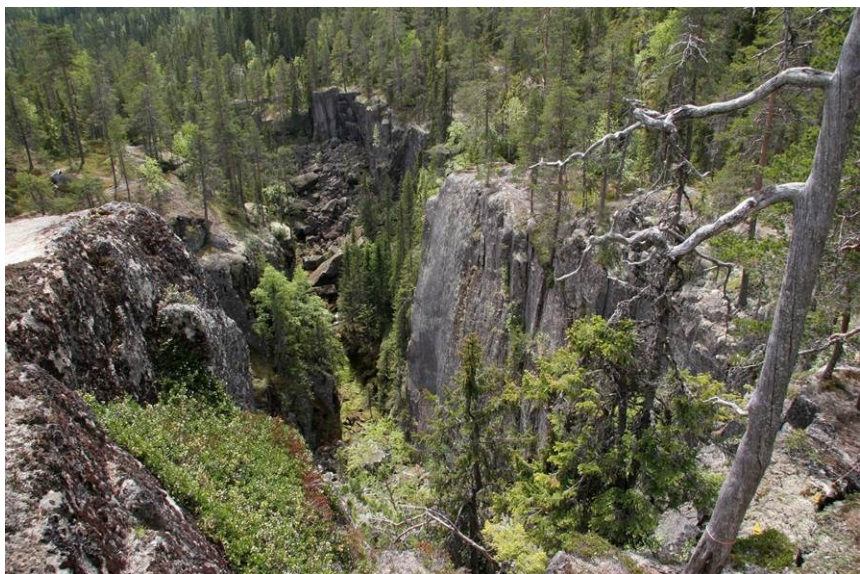
Området förblir orört. Endast åtgärder som är förenliga med reservatets syfte utförs.

Stöttingfjället

Riksvärde: Geovetenskap, myrkomplex, skogslandskap, odlingslandskap, fauna

Stöttingfjället är ett stort förfjällsområde med flera, väldigt lite kulturpåverkade, granskogsklädda berg. Området är ett storkuperat högländ, 400-700 m.ö.h., med långa lider, stora mellanliggande myrkomplex och sjöar. Björkskog av

subalpin karaktär växer uppe på de högsta platåerna.

Stockholmsgata. Foto: Sylve Holmgren

Berggrunden består huvudsakligen av grovpofyrisk revsundsgranit, men även stråk av gabbro och diorit. Hela området karaktäriseras av glaciala former från tidigare nedisnings-skeden.

Stöttingfjället är ett av landets myrrikaste områden. Nästintill alla regionens myrtyper förekommer i stor skala. Myrarna är oftast fattiga, men delvis även intermediära eller t.o.m. rika. Källor finns över hela området och ger ofta upphov till en intressant flora. Stora arealer är helt opåverkade av ingrepp från modern tid.

Damm- och silängesbruket har varit omfattande i området. Flera områden har kvar anläggningar som bedöms värda att rekonstruera för att åskådliggöra våtmarkerernas stora betydelse för nybyggarna.

Nuvarande skydd

Området är till stora delar utpekad som Natura 2000-område.

Rekommendationer

Skogsbruk bedrivs med särskild naturvårdshänsyn. I övrigt lämnas

området orört.

Lögdeälven

Riksvärde: Vattendrag, Geovetenskap, myrkomplex, naturbetesmark, fauna

Lögdeälven, vars källområden ligger i södra delen av Stöttingfjället, är helt opåverkad av vattenkraftutbyggnad och ett utmärkt exempel på en skogsälv som särskilt väl visar landskapets utveckling, processer och ekologiska samband. Längs älven återfinns många ovanliga naturtyper och arter.

Utter finns i hela älven och i flertalet biflöden. I Lögdeälven finns också harr och en mycket värdefull havsöringspopulation. Även älvens laxbeståndet har ett mycket stort skyddsvärde med få motsvarigheter i landet.

Älven omges i huvudsak av tallhedar. I lågfjällsområdet dominerar gran- och blandskog med inslag av karakteristiska myrar och backkärr.

Våtmarksområdet mellan Vaksjön och Lögdån utgör en stor, i det närmaste orörd, representativ myr med riklig förekomst av gölar, sjöar, fastmarksholmar och vattendrag.

Nuvarande skydd

Riksintresset är även utpekats som riksintresse för naturvård samt som Natura 2000-område. Området berörs till viss del av naturreservatet Bastuklumpen.

Rekommendationer

Skogsbruk bedrivs med särskild naturvårdshänsyn. I övrigt lämnas området orört.

Yxsjömyrarna

Riksvärde: Mad vid vattendrag

Yxsjömyrarna är ett mycket variationsrikt system av större och mindre vattendrag, tjärnar och terrängformationer. Det är ett

representativt, lättillgängligt och estetiskt tilltalande exempel på före detta våtstättermark med såväl naturliga våtmarker som starkt kulturpräglade före detta ranings- och myrslättermarker. De stora sammanhängande maderna vid Gigån är representativa för regionens naturgeografi.

Yxsjömyrarna har ett rikt fågelliv, vilket ger området ornitologiska värden.

Nuvarande skydd

Området berörs av ett Natura 2000-område längs Gigån.

Rekommendationer

Inget skogsbruk bedrivs. Området lämnas orört.

Riksintresse, kulturmiljövård

Miljöerna som, enligt 4 miljöbalkens 4:e kapitel, utpekats av riksdagen som riksintresse för kulturmiljövård ger tillsammans ett tvärsnitt av landets och länets historiska utveckling. Vissa är rena forntidsmiljöer, andra är kyrkplatser äldre industrianläggningar platser med spår av samisk kultur eller av jordbruksnäringen vid olika tider. En översyn av utpekade områden inom Västerbottens län pågår.

Riksintresse för kulturmiljövård inom Åsele kommun (bilaga III):

Torvsjö kvarnar. Foto: Sylve Holmgren

Torvsjöån - Skarpsjöbäcken

Riksintresse: Kvarn- och bymiljö med karaktäristiskt lidläge. Intensivt nyttjad bäck som visar vattenkraftens betydelse och människors uppfinningsrikedom.

Längs Skarpsjöbäcken finns ett ovanligt stort antal vattendrivna anläggningar. Här finns sex skvaltkvarnar, såg, tröskloge och slipstenar från mitten av 1800-talet, samt ett kraftverk från 1918, alla drivna med vattnet från bäcken. Anläggningarna har rustats under 1970-talet.

Nuvarande skydd

Området är ett byggnadsminne och skyddas enligt 3:e kapitlet Kulturminneslagen; byggnadsminnet ska underhållas, men inga förändringar av kvarnområde och byggnader får ske i strid med skyddsföreskrifterna. Länsstyrelsen lämnar tillstånd för underhållsåtgärder. Kommunen har upprättat områdesbestämmelser för kvarnmiljön.

Rekommendationer

Området bevaras intakt och får behålla sin nuvarande prägel.

Hälla - Stavseleån

Riksintresse: Fångstmiljö med lång bruknings- och bosättningskontinuitet.

Fångstgropssystem som tillsammans har en längd av 8 km, några gropar har undersökts och visat sig vara använda från senneolitikum till folkvandringstid. I området ligger en av de tätaste koncentrationerna av stenåldersboplatser i Norrland.

Nuvarande skydd

Inom området finns ett stort antal fasta fornlämningar som är skyddade enligt 2:a kap. Kulturminneslagen. För alla typer av markgrepp krävs tillstånd från Länsstyrelsen.

Rekommendationer

Skogsbruk kan bedrivas enligt gällande skogsvårdslag. I övrigt lämnas området orört.

Riksintresse, friluftsliv

Idag anger Naturvårdsverket vilka områden som bedöms vara av riksintresse för friluftsliv/rörligt friluftsliv. Med friluftsliv avses i detta sammanhang vistelse i naturen för naturupplevelser, fysisk aktivitet och avkoppling. Områdena sammanfaller ofta med sådana som utpekats som riksintressanta för naturvården. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

"Kaffepaus..."
Foto: Karin Häggblad,
Karolina Fransson

Det pågår en omfattande diskussion i Sverige om friluftslivet och dess framtid. Naturvårdsverket har ett regeringsuppdrag att ta fram definitioner och mål för friluftslivet för att det ska vara möjligt att följa dess utveckling. I Regeringens proposition 2009/2010:238 "Framtidens friluftsliv" anges bl.a. att

Allemansrätten och tillgängligheten till naturen ska vara grund för friluftslivet. 20 myndigheter och organisationer samverkar i framtagandet av mätbara mål för friluftspolitiken. Det är således rimligt att räkna med

märkbara förändringar i bedömning av riksintressanta områden för friluftsliv framgent.

Riksintresse för friluftsliv (enl. 3 kap. 6 § MB) inom Åsele kommun är **Lögde älv** (bilaga IV).

Nuvarande skydd

Riksintresset är klassat som Natura 2000-område samt riksintresse för Naturvård och berörs till viss del av naturreservatet Bastuklumpen.

Rekommendationer

Ingen vattenreglering eller någon typ av förorening tillåts. Skogsbruk bedrivs med särskild naturvårdshänsyn.

Riksintresse, rennäring

Riksintressen för rennäringen har, enligt miljöbalkens 3:e kapitel, utpekats av Jordbruksverket och Sametinget. Viktiga områden för rennäringen som kan ha status som riksintressen är; flyttleder, övernattningsbeten, naturliga samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar.

Riksintresse för rennäring inom Åsele kommun redovisas i bilaga V:

Renar. Foto: Camilla Thellbro

Nuvarande skydd

Områden av riksintresse för rennäringen inom Åsele kommun omfattas inte av någon typ av formellt skydd. Områdena berörs dock av flera av kommunens naturreservat.

Rekommendationer

Vid all exploatering och annan förändring av markanvändningen som kan påverka rennäringen ska samråd ske med berörd sameby, vilken inom Åsele kommun är Vilhelmina norra och/eller södra sameby.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har genomfört projektet "Vindbruk i Västerbottens län" med syfte att öka kunskapsunderlaget för vindbruk i länet. Resultat från projektet redovisas i en slutrapport med tillhörande bilagor, där bilaga 9 "Vindbruk och rennäring – om kumulativa effekter" ger en god inblick i vilken påverkan *flera olika typer* av markanvändning sammantaget kan medföra för rennäringen.

Riksintresse, vindbruk

Energimyndigheten har angivit vilka områden i Sverige som, enligt miljöbalkens 3:e kapitel, är av riksintresse för vindbruk. Ett utpekande innebär att området bedömts som särskilt lämpat för elproduktion från vindkraft. Bedömningen görs med hänsyn till bland annat medelvinden i området. En översyn av utpekade områden pågår.

Riksintresse för vindbruk i Åsele kommun redovisas i bilaga VI.

Nuvarande skydd

Områden av riksintresse för vindbruk inom Åsele kommun omfattas inte av någon typ av formellt skydd.

Vindbruk. Foto: Birgitta Norrlänning

Rekommendationer

Åsele kommun har, tillsammans med grannkommunerna Vilhelmina och Dorotea, tagit fram en Vindkraftplan för Södra Lappland. Denna utgör ett tematiskt tillägg till respektive kommuns översiktsplan. I vindkraftplanen redovisas förutsättningar för vindkraftetablering inom Åsele kommun samt kommunens ställningstaganden kring var etableringar kan förordas (se bilaga VI).

Länsstyrelsen i Västerbottens län har vidare genomfört projektet "Vindbruk i Västerbottens län" med syfte att öka kunskapsunderlaget för vindbruk i länet. Resultat från projektet redovisas i en slutrapport.

Riksintresse, vattendrag

I de vattendrag som är namngivna i miljöbalken, 4 kap. 6§, får inte vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverföring för kraftändamål utföras.

Riksintresse för vattendrag i Åsele kommun utgörs av Lögde älv, vilken även är utpekad som riksintresse för friluftsliv (bilaga IV)

Riksintresse, kommunikation

Trafikverket har angivit och gör fortlöpande översyn över vilka kommunikationsleder i Sverige som, enligt Miljöbalkens 3:e kapitel, är riksintressanta.

Riksintresse för kommunikationer i Åsele kommun utgörs av riksväg 92 (bilaga VII). Vägen har särskild regional betydelse då den utgör förbindelse mellan regionala centra.

Riksintresse, Totalförsvaret

Riksintresse för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelse-system.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Vid alla sjöar och vattendrag, oavsett storlek, gäller strandskydd (7 kap. 13-18 § MB); vanligen 100 meter från strandkanten både på land och i vattenområdet, inklusive undervattensmiljön. Syftet är att långsiktigt trygga människors tillgång till strandområden genom allemansrätten. Dessutom ska goda livsvillkor för djur- och växtlivet bevaras. Huvudregeln är att det inom strandskyddsområden är förbjudet att vidta åtgärder, som exempelvis att uppföra nya byggnader. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tät- eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte och oavsett vilka naturtyper och arter som finns i området. Naturen behöver inte vara skyddsvärd utöver det vanliga.

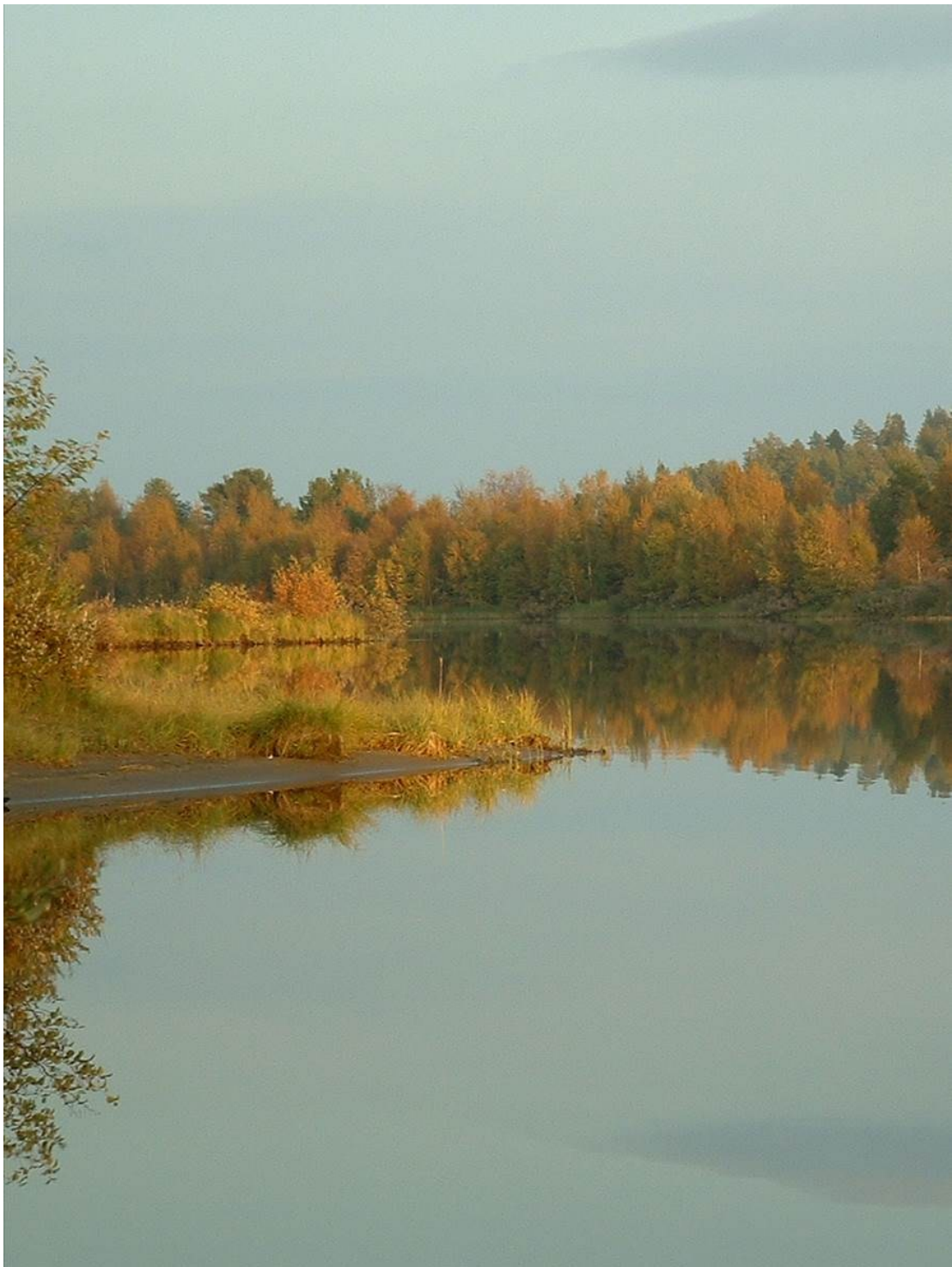
Länstyrelsen kan under vissa omständigheter utvidga strandskyddet upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose strandskyddets syften.

Enligt plan- och bygglagen ska alla kommuner i Sverige, från och med 1 februari 2010, i sin översiktsplan, peka ut områden kring sjöar och vattendrag på landsbygden där det kan vara lämpligt att tillämpa lättnader från strandskyddsbestämmelserna i lagen – förutsatt sådana finns inom kommunens gränser. Syftet är att skapa förutsättningar för långsiktig landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Det är endast inom sådana områden som lättnader från det generella strandskyddet kan ges.

Åsele kommun tar fram en separat s.k. LIS-plan i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Viskasjön. Foto: Katarina Henriksson

Ångermanälven – en "blodåder" i landskapet. Foto: Birgitta Norrlänning

Risker i samhället

I översiktsplanen skall redovisas de särskilda riskfaktorer som bör uppmärksammas i samhällsplaneringen. Syftet är att förhindra eller minska störningar och olyckor som kan påverka hälsa, säkerhet och miljö. För att åstadkomma en hög riskberedskap krävs en strikt tillämpning av gällande regler inom olika verksamhetsområden samt en medveten planering. Vid åtgärder som berör miljörelaterade riskfaktorer skall de svenska miljömålen och gällande miljö-kvalitetsnormer beaktas.

Åsele samhälle. Foto: Åsele kommun

Samhällsrisker

De samhällsrisker som anses beröra Åsele kommun anges i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

I analysen/handlingsplanen tas, varje mandatperiod, en prioritering av riskscenarion fram och sannolikhets- samt konsekvensanalys inför det förebyggande arbetet görs.

Globala pandemier

Globala pandemier (t.ex. fågel-

influensa) ska beaktas som eventuella framtida risker inom kommunen. Det är dock viktigt att de nationella riktlinjerna avvaktas innan kommunen planerar några egna åtgärder.

Pandemiplan finns framtagna för Åsele kommun.

Miljörelaterade riskfaktorer

De miljörisker som kan anses beröra Åsele kommun är följande:

- Miljöfarlig verksamhet
- Föroreningar; mark, vatten och luft
- Förurning
- Enskilda avlopp
- Motorsport- och skjutbanor
- Vägtrafik
- Strålning
- Buller
- Översvämningar
- Ras och skred
- Bränder och explosioner

Miljöfarlig verksamhet:

I kommunen finns företag, vars verksamhet betraktas som miljöfarlig enligt miljöbalkens definitioner. Vid anmälan eller ansökan om tillstånd för nyetablering och ändring av pågående verksamhet måste de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken följas för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador eller olägenheter. Nya företag med miljöfarlig verksamhet skall lokaliseras så att inga olägenheter i form av utsläpp drabbar omgivningen. Samma försiktighet skall iakttas vid placering av ny bebyggelse i närheten av befintlig miljöfarlig verksamhet.

Föroreningar:

Inom kommunen finns markområden som förorenats av bensinstationer i drift samt av nedlagda

bensinstationer, industrier, sopptippar, m.m. Dessa är till vissa delar kartlagda.

Avsiktliga eller oavsiktliga utsläpp av farligt gods kan orsaka mycket allvarliga vattenföroreningar och skador på vattentäkter och vattenförsörjning både på kort och på lång sikt. Samverkan om insats vid kemikalieolyckor sker med andra kommuner och aktörer.

De skadligaste luftföroreningarna förutom ozon är kväveoxid, partiklar och cancerframkallande ämnen. Förorenad luft har betydelse för växthuseffekten och förändringar i klimatet. Luftburna och inandningsbara partiklar har betydelse för hälsan. I Åsele kommun utgör vedeldning en av de större källorna till förorenad luft. Trafik är också en lokal källa till luftföroreningar.

Försurning:

Försurning av mark och vatten utgör ett miljöhot. Luftföroreningar transporteras från stora delar av Europa till Sverige, vilket bidrar till ökad försurning, som medför en omfattande påverkan på såväl yt- som grundvatten. Skogsbrukets moderna drivningsteknik, med stora föryngringsytor, utgör ett växande försurningshot då uttransport av skadliga ämnen till våra vattendrag, på sikt, ger försurande effekter.

Enskilda avlopp:

I kommunen finns uppskattningsvis omkring ett tusen enskilda avloppsanläggningar, varav cirka två tredjedelar är i sådant skick att reningen inte fungerar tillfredsställande. Dålig rening innebär risk för förorening av yt- och grundvatten. Kommunen kommer att, för anläggningar med bristfällig rening, ställa funktionskrav så att tillstånd kan medges för utsläpp av avloppsvatten. Inventering av enskilda avloppsanläggningar inleds under 2013. Det pågår också ett

långsiktigt samverkansprojekt med kommuner i Västerbottens län där enskilda avlopp ingår som delprojekt. För bedömning av enskilda avlopp gäller Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7 om små avloppsanordningar för hushållspillvatten och Naturvårdsverkets handbok 2008:3 om små avloppsanläggningar.

Motorsport- och skjutbanor:

Inom kommunen finns en motorbana och ett antal mindre skjutbanor för både sport- och jaktsskytte. Motorsportbanor alstrar buller och utsläpp samt kan orsaka skador på mark. Omgivningen kring skjutbanorna kan påverkas av buller samt av bly från ammunitionen. Små skjutbanor inom kommunen som upphört kommer att inspekteras och senare avföras ur kommunens register.

Se relaterad information under rubriken "Buller" nedan")

Vägtrafik:

Vägar utgör riskfaktorer med avseende på olycksrisker, utsläpp av avgaser samt buller. De största riskerna finns på de allmänna vägarna, vars drift och brukande regleras i väglagen.

Trafikolycka. Foto: Åsele kommun

Vid anläggande eller ombyggnad av landsväg skall miljökonsekvensbeskrivning upprättas, i vilka riskfaktorer inventeras och åtgärder för att minska eller eliminera riskerna föreslås. Risker beaktas också vid detaljplanering och prövning av bygglov i områden i närheten av vägar.

Det finns riktvärden för den bullernivå, som bebyggelse utmed vägarna får utsättas för (se rubriken "Buller" nedan). Kommunen ska beakta dessa riktvärden vid prövning av ny bebyggelse.

Kommunen har ett vägnät som under vissa tider på året har hög belastning av turisttrafik och övrig trafik. Väg 92, 90, 557, 365 och 352 är också påverkade av transporter av farligt gods, tunga transporter och busstransporter.

Kraftledning. Foto: Camilla Thellbro

Buller:

Inom Åsele kommun alstras buller, d.v.s. icke önskat ljud, av bl.a. fordonstrafik och industriell verksamhet. Nöjes- och sportarrangemang av olika slag kan också medföra störande buller. Buller från ökande skotertrafik kan bli ett problem främst i tätorten när skoterled finns nära bebyggelse och rekreationsområden. Inom kommu-

nen finns tre skjutbanor, av varierande storlek och nyttjande, relativt nära bostadsbebyggelse. Vid bedömningar av eventuella störningar tillämpas gällande riktvärden.

Riktvärde för buller är inga rättsligt bindande normer utan ska vara vägledande vid fysisk planering och för bedömningar enligt Plan och bygglagen samt Miljöbalken, med hänsyn till lokala faktorer och särskilda omständigheter i det enskilda fallet. Vid tillämpning av riktvärdena ska hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan minskas till nivåer enligt riktlinjerna skall inställningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

Buller har uppmärksammats i ett delmål under miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" som innebär att trafikbullret i tätorter bör minska så att det underskrider gällande riktvärden. För vägtrafikbuller bör följande riktvärden inte överskridas:

30 dB(A) inomhus (medelvärde över tid)

45 dB(A) maxnivå inomhus, nattetid

55 dB(A) utomhus, vid fasad (medelvärde över tid)

70 dB(A) maxnivå vid uteplats i anslutning till bostaden

Inom kommunen är industri- verksamheter främst lokaliserade inom Åsele och Fredrika tätorter. För buller från industriell industri bör följande riktvärden (medelvärden över tid) inte överskridas utomhus:

Nyetablering	<i>Befintlig etablering</i>
--------------	-----------------------------

Dag; 50 dB(A)	<i>Dag; 55 dB(A)</i>
---------------	----------------------

Kväll; 45 dB(A)	<i>Kväll; 50 dB(A)</i>
-----------------	------------------------

Natt; 40 dB(A)	<i>Natt; 45 dB(A)</i>
----------------	-----------------------

Strålning:

Förekomsten av *Radon* varierar med markens innehåll av uran och radium. Radonet kan tränga in i byggnader genom otätheter i grunden och kan även finnas i

enskilda vattentäkter. Mätningar av Radon i bostäder har genomförts i ett 50-tal bostadshus med godkänt resultat. Riktvärdet för Radon i bostäder ligger på 200 Bq/m³ (Bequerel per kubikmeter) i både nya och befintliga bostäder. Uppmätta Radonhalter indikerar att kommunen generellt kan klassas som normalriskområde. I kommunen finns dock områden med isälvsavlagringar och områden med förhöjd strålning från uran. Inom dessa kan risken för markradon vara högre.

För att begränsa Radoninträngningen i byggnader krävs särskilda åtgärder i form av Radonsäkert eller Radonskyddat byggnadssätt vid ny- eller ombyggnad, t.ex. täta grundplattor och rörgenomföringar under marknivån samt ökad ventilation. Radonmätning inomhus är att rekommendera efter både ny- och ombyggnation.

Vissa delar av länet blev kraftigt utsatt för nedfall av *Cesium* i samband med Tjernobyolyckan 1986. De areella näringarna inklusive rennäringen drabbades hårt. Påverkan från olyckan varierar från plats till plats med en ökning från några procent till en fördubbling av den naturliga bakgrundsstrålningen. Kontroller av radioaktiva ämnen i renkött är därför noggrann och Cesiumhalter i svamp, bär, fisk och älgkött ska hållas under uppsikt.

Lågfrekventa *elektromagnetiska fält* orsakas av kraftledningar, elektriska installationer och elektrisk utrustning. För de lågfrekventa elektriska och magnetiska fälten finns inga gränsvärden eller andra tvingande begränsningar. De riktvärden för skyddsavstånd som finns är i första hand föranledda av risken för nedfallande ledningar. Sedan flera år tillbaka gäller dock en av de ansvariga myndigheterna (Statens strålskyddsinstitut, SSI) formulerad

försiktighetsprincip:

”Om åtgärder, som generellt minskar exponeringen kan vidtas till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt, bör man sträva efter att reducera fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i den aktuella miljön. När det gäller nya elanläggningar och byggnader bör man vid planeringen sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas.”

I åtgärdsförslaget för det nationella miljömålet ”Säker strålmiljö” (miljömål nr. 6) uttalas att ”den nationella kartläggningen av riskerna med elektromagnetiska fält skall följas och nödvändiga åtgärder vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras”.

Strålning från mobiltelemaster utgör också en tänkbar, om än inte vetenskapligt belagd, hälsorisk. Vid lokalisering av dessa samt radio- och TV-antennar i direkt anslutning till bostäder skall man kunna visa att gällande rekommendationer för radiofrekventa fält inte överskrids. Lokalisering av master är även en landskapsestetisk fråga.

Översvämningar:

Inom kommunen finns områden som är särskilt översvämningskänsliga (se bilaga VIII), vilket är viktigt att ta hänsyn till bl.a. vid framtida planering av landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Översvämning. Foto: Åsele kommun

Vattenmagasinen norr om Åsele med bl.a. Stenkulla (Klass 1 damm) skulle vid ett dammbrott få mycket allvarliga konsekvenser utmed älven vad gäller liv, egendom och i miljön. Dammsäkerheten har förstärkts vid kraftstationerna i kommunen. Vid höga flöden i Ångermanälven förekommer stora problem med pumpstationer, reningsverk, med framkomlighet på vissa vägar och ett antal boende berörs. Hänsyn till riskerna samt försiktighet skall iakttas vid placering av ny bebyggelse inom dessa områden.

Brand. Foto: Åsele kommun

Ras och skred:

I Åsele kommun dominerar fasta jordar, men torvområden förekommer och längs vattendragen finns sediment. De geotekniska förhållandena är således relativt goda även om det ställvis kan förekomma risk för erosion och ras/skred. Restriktivitet iakttas vid byggande i närheten av större vattendrag som Ångermanälven och Lögde älv. Generellt sett ska lämplighet med hänsyn till geotekniska förutsättningar och risker klarläggas i planskedet.

Närmare kartläggning av riskområden kan komma att presenteras i en kommunal LIS-plan

(Landsbygdsutveckling i Strandnära lägen) eller motsvarande.

Bränder och explosioner:

Risker för bränder och explosioner behandlas i Räddningstjänstens handlingsprogram för Åsele kommun, upprättad år 2012.

Räddningstjänstens och deras möjligheter att rädda liv och begränsa skador på egendom och miljö beror i hög grad på insatstiden, d.v.s. tiden från larm till dess räddningsinsatsen påbörjas. Insatstiden för kommunens räddningstjänst är högst 10 minuter inom Åsele tätort. Hela kommunen, i varje fall de områden där någon form av verksamhet förekommer, kan nås inom 30 minuter. Genom avtal med räddningstjänsterna i angränsande kommuner är insatstiden i praktiken högst trettio minuter inom hela kommunen.

Kommunens och den enskildes ansvar att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö regleras i Lag om skydd mot olyckor, som trädde i kraft 2004-01-01.

Totalförsvaret och beredskap

Det militära försvaret och det civila försvaret bildar tillsammans vårt totalförsvaret.

Det militära försvarets uppgift är att försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda våra territoriella gränser, stärka samhället vid svåra påfrestningar i fredstid samt bidra till fred och säkerhet i omvärlden.

Det civila försvarets uppgift är att värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt biträda det militära försvaret vid angrepp och vid krig i vår omvärld.

Krishantering

Kommunen är civil totalförsvarsmyndighet på lokal nivå och ansvarar för den kommunala beredskapen.

Kommunens uppgifter i samhällets krishanteringssystem utgår från en helhetssyn, som innebär att kompetensen skall byggas upp i ett underifrånperspektiv för hela hotskalan fred-krig. I en lag som trädde i kraft 2002 utgår krishantering från begreppet extraordinär händelse. "Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser." Kraven på kommunen i samhällets krishanteringssystem kan med dessa utgångspunkter sammanfattas på följande sätt:

- Kommunen skall ha god kunskap om risker och sårbarhet.
- Konsekvenserna för den egna verksamheten skall ha analyserats.
- Det skall finnas en planering för hur risker skall undanröjas eller minskas.
- Kommunen skall ha god förmåga att hantera extraordinära händelser, d.v.s. att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet.
- Invånare och media skall ges korrekt information.
- Kommunen skall genom sitt geografiska områdes ansvar verka för samordning av all krishantering som berörda aktörer ansvarar för.
- Kommunen skall vid behov samordna kontakterna med andra myndigheter.

För att kunna fullgöra sin uppgift har kommunen inrättat en krisledningsplan vilken talar om kommunens ansvar för att tillgodose befolkningens behov av värme, vatten, el, vård och omsorg, skola, räddningstjänst och samhällsinformation tillgodoses vid särskild händelse eller svår påfrestning på samhället.

Miljökonsekvenser

"Med hållbar utveckling". Foto: Åsele kommun

Denna översiktplan pekar inte ut områden för framtida verksamheter eller exploateringar. Det är därför inte möjligt att avgöra om och i så fall hur områden inom kommunen kan komma att påverkas i betydande utsträckning. Negativa miljökonsekvenser av översiktsplanen är svåra att förutse då tidsperspektivet är långt och utvecklingen inom kommunen sannolikt kommer att bero av en mängd olika faktorer i samverkan. Frågor kring miljöpåverkan kan därför bäst behandlas i samband med tillståndsprövningar, detaljplanering etc.

Konsekvenser som uppkommer om denna översiktplan inte antas ("nollalternativet") är att kommunen kommer att sakna en genomarbetad övergripande utvecklingsstrategi. Kommunen kommer att sakna ett dokument där olika verksamhets-/planeringsområden presenteras och där visioner och mål för dessa knyts samman till det helhetsperspektiv som krävs för att det ska vara möjligt att arbeta med hållbar utveckling i Åsele kommun.

Kommunala planer

Tematiska tillägg till översiktsplanen

- Vindkraftplan för Södra Lappland – tillägg till översiktsplan. Antagen av Åsele kommun 2010-06-28, KF §41

Geografiska fördjupningar till översiktsplanen

Åsele kommun har i dagsläget inga fördjupade översiktsplaner.

Övriga kommunala planer, program, policys och bestämmelser

Dokument	Antagen
• Landsbygdsutvecklingsprogram	KF 1996-11-25, § 51
• Handikappolitisk plan Åsele kommun	KF 2002-09-30, § 37
• Lokala hälsoskyddsföreskrifter	KF 2003-11-24, § 40
• Områdesbestämmelser över Torvsjö by	KF 2006-10-30, § 51
• Övergripande mål	KF 2007-06-25, § 38
• Kommunal handlingsplan skola-näringsliv 2008-2013	KF 2007-10-29, § 60
• Rehabiliteringspolicy	KF 2007-10-29, § 61
• Skolplan 2008-2010	KF 2008-02-11, § 14
• IT-säkerhetspolicy och IT-säkerhetsinstruktion Åsele kommun	KF 2008-02-11, § 15
• Trafiksäkerhetspolicy	KF 2008-06-30, § 75
• Allmänna bestämmelser för användande av allmänna vatten- och avloppsanläggningar i Åsele kommun.	KF 2012-12-19, § 119
• Renhållningsordningens lokala föreskrifter för avfallshandling	KF 2009-02-23, § 3
• Stategiplan Turism - Södra Lappland	KF 2009-02-23, § 9
• Biblioteksplan 2009-2010	KF 2009-02-23, § 11
• Näringslivspolicy för Åsele kommun	KF 2009-02-23, § 12
• Alkohol- och drogpolicy Åsele kommun	KF 2009-06-29, § 41
• Pandemiplan för Åsele kommun	KF 2009-11-23, § 59
• Kommunal trafikplan 2011	KS 2010-02-09, § 9
• Lokalt utvecklingsprogram för kommersiell service 2010-2013.	KF 2010-03-01, § 9
• Förslag till handlingsprogram för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst inom Åsele kommun enligt lagen om skydd mot olyckor, SFS 2003:778	KF 2012-03-05, § 3
• Krislednings- och informationsplan för Åsele kommun	KF 2012-03-05, § 4
• Risk och sårbarhetsanalys	KF 2012-03-05, § 5

Referensmaterial

Redogörelse för referensmaterial som använts för Åsele ÖP del 2.

Anon. 2011. Vindbruk i Västerbottens län. Slutrapport. Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Anon. 2011. Vindbruk och rennäring – om kumulativa effekter. Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Gemensamt program för översiktsplanering i Södra Lappland - Ett samarbete mellan Åsele, Dorotea och Vilhelmina kommuner (2010)

Hägerhäll, B (World Commission on Environment and Development), 1988: Vår gemensamma framtid. Prisma.

Lag (1988:950) om kulturminnen m.m.
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19880950.htm>, 2013-03-13

Miljöbalk (1998:808) <http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3911&bet=1998:808>, 2012-01-26

Miljö kvalitetsnormer, <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Lagar-och-styring/Miljokvalitetsnormer/>, Naturvårdsverket, 2012-01-26

Miljömålportalen, <http://www.miljomal.se>, Naturvårdsverket, 2012-01-26

Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (NFS 2006:7),
http://www.naturvardsverket.se/Documents/foreskrifter/nfs2006/nfs_2006_7.pdf, 2013-03-13

Naturvårdsverket, 2008. Handbok om små avloppsanläggningar (2008:3)

Plan- och bygglag (2010:900)
<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2010:900>, 2012-01-26

Riksintressen allmänt,
<http://www.lansstyrelsen.se/VASTERBOTTEN/SV/SAMHALLSPLANERING-OCH-KULTURMILJO/PLANFRAGOR/PLANERINGSUNDERLAG/RIKSINTRESSEN/Pages/default.aspx>, Länsstyrelsen Västerbotten, 2012-01-26

Riksintresse för kulturmiljövård,
http://www.raa.se/cms/extern/kulturarv/landskap/riksintressen_for_kulturmiljovarden.html, Riksantikvarieämbetet, 2012-07-05

Riksintressen för naturvård och friluftsliv, <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Skydd-av-natur/Omraden-av-riksintresse>, Naturvårdsverket, 2012-01-26

Riksintresse för rennäringen, <http://www.sametinget.se/8244>, Sametinget, 2012-01-26

Riksintresse för kommunikationer, <http://www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Samhallsplanering/Riksintressen/>, Trafikverket, 2013-04-22

Riksintresse för vattendrag,
<http://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/planeringsunderlag/riksintressen/vattendrag/Pages/default.aspx>, Länsstyrelsen Västerbotten, 2013-04-22

Riksintresse för vindbruk, <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var- verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Riksintresse-vindbruk-/>, Energimyndigheten, 2012-01-26

Mina anteckningar:

.....

.....

.....

.....,

.....

.....

.....

.....,

.....

.....

.....

.....,

.....

.....

.....

.....,

.....

.....

.....

.....,

SÖDRA LAPPLAND

Åsele kommun
919 85 Åsele
Tel: 0941-140 00
Fax: 0941-140 01
Hemsida: www.asele.se
E-post: kommun@asele.se
Besöksadress: Vasagatan 5
Org. nr.: 212000-2791